

חומש

ויקרא כ״ג

כג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : כד דַּבֵּר אֶל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד
לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָּכֶם שַׁבָּתוֹן זְכוֹרוֹן תְּרוּעָה
מִקְרָא־קֹדֶשׁ : כה כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה : ס כו וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : כז אַךְ בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָּכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם
אִשָּׁה לַיהוָה : כח וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפּוּרִים הוּא לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :

רש"י

(כד) זְכוֹרוֹן תְּרוּעָה. זְכוֹרוֹן פְּסוּקֵי זְכוֹרוֹנוֹת וּפְסוּקֵי שׁוֹפְרוֹת, לְזִכַּר לָכֶם
עֲקֵדַת יִלְחָק שֶׁקָּרַב פִּתְחוֹ הַיָּל: (כה) וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה. הַמוֹסָפִים
הַמְּמֹרָרִין צְחֻמֵּשׁ הַפְּקָדִים: (כז) אַךְ. כָּל חֲכִין וְרַקִּין שֶׁצְּפוּרָה מְעוּטִין הֵן,
מְכַפֵּר הוּא לְשָׂזִים וְחִינוּ מְכַפֵּר לְשָׂחִינִם שָׂזִים:

לה ביום הראשון מקרא-קדש כל-מלאכת
 עבדה לא תעשו: לו שבעת ימים תקריבו
 אשה ליהוה ביום השמיני מקרא-קדש יהיה
 לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת הוא כל-
 מלאכת עבדה לא תעשו: לו אלה מועדי יהוה
 אשר-תקראו אתם מקראי קדש להקריב
 אשה ליהוה עלה ומנחה זבח ונסכים דבר-
 יום ביומו: לח מלבד שבתת יהוה
 רש"י

(לה) מקרא קדש. [ציום הכפורים] קדשו צכסות נקיה וצתפלה,
 וצשחר ימים טובים צמחכל וצמשתה וצכסות נקיה וצתפלה:
 (לו) עצרת הוא. עצרתי אתכם חללי, פמלך שזמן חת צניו לסעדה לכך
 וכך ימים, ביון שהגיע זמןן להפטר חמר, צני צצקשה מכס, עכצו עמי
 עוד יום אחד, קשה עלי פרתכם: כל מלאכת עצדה. חפלו מלאכה
 שהיא עצודה לכם, שאם לא תעשוה יש חסרון פים צדצר: לא תעשו.
 יכול חף חלו של מועד יהא חסור צמלאכת עצודה, תלמוד לומר "הוא":
 (לז) עלה ומנחה. מנחת נסכים הקרבה עם העולה: דצר יום ציומו.
 חק הקלוב צחמש הפקודים: דצר יום ציומו. הא חס עצר יומו צטל
 קרצנו:

וּמִלְבַּד מִתְּנוּתֵיכֶם וּמִלְבַּד כָּל־נְדָרֵיכֶם
 וּמִלְבַּד כָּל־נְדָבְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה :
 לֹט אֵד בַּחֲמֹשֶׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 בְּאַסְפְּכֶם אֶת־תְּבוֹאת הָאָרֶץ תַּחֲגוּ אֶת־חַג־
 יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתוֹן
 וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁבְתוֹן : מ וּלְקַחְתֶּם לָכֶם
 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים
 וְעֵנָף עֵץ־עֵבֶת וְעֵרְבֵי־נַחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים :

רש"י

לט) חֵד צְחֲמֹשֶׁה עָשָׂר יוֹם תַּחֲגוּ. קֶרֶצֶן שְׁלָמִים לַחֲגִיגָה. יְכוּל תְּדַחֵה
 חֵת הַשְּׁבִיעִת, תְּלַמּוּד לֹמֵר "חֵד", הוֹחִיל וַיֵּשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין כָּל שְׁבַע־הַ:
 צָחֲסֻפְכֶם חֵת תְּבוֹאת הָאָרֶץ. שְׂיֵחָ חֹדֶשׁ שְׁבִיעִי זֶה צָח צְזָמֵן חֲסִיפָה,
 מִכָּאן שֶׁנִּלְטוּ לְעֶזֶר חֵת הַשְּׁנַיִם, שָׁחַם חֵין הַעֲצוּר, פְּעָמִים שֶׁהוּא צָחֲמַלְע
 הַקִּיץ אוֹ הַחֶרֶף : תַּחֲגוּ. שְׁלָמִי חֲגִיגָה: שְׁבַעַת יָמִים. חֵם לֹא הִצִּיחַ צְזָה
 יִצִּיחַ צְזָה. יְכוּל יֵהָא מְצִיחָן כָּל שְׁבַע־הַ, תְּלַמּוּד לֹמֵר "וְחֲגַתֶּם אִתּוֹ", יוֹם
 חֵד צְמֶשֶׁמֶע וְלֹא יוֹתֵר, וְלָמָּה נֶחְמַר שְׁבַע־הַ, לְתַשְׁלוּמִין: (מ) פְּרֵי עֵץ
 הָדָר. עֵץ שְׁטַעַם עֵלֹז וּפְרִיּוֹ שָׂוֶה: הָדָר. הָדָר צְחֵילָנוּ מִשְׁנֵה לְשָׁנָה, וְזָהוּ
 חֲתָרוּג: כַּפֹּת תְּמָרִים. חֶסֶר וַי"ו, לְמַד שְׁחֵינָה חֲלָח חֲחַת: וְעֵנָף עֵץ עֲצָת.
 שְׁעֵנָפִיו קְלוּעִים כְּעֲצוֹתוֹת וְכַחֲצָלִים, וְזָהוּ הַדָּם הֶעָשׂוּי כְּמִין קְלִיעָה:

מֵא וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שְׁבַעַת יָמִים
 בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 תַּחֲגוּ אֹתוֹ : מִב בַּסֹּכֶת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים
 כָּל־הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בַסֹּכֶת : מִג לְמַעַן
 יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֹּכֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : מֵד וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶת־מַעַדֵי
 יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

רש"י

(מז) הָאֶזְרָת. זֶה אֶזְרָת. [הָאֶזְרָת. לְהוֹלִיֵא אֶת הַנָּשִׁים שְׁלַח תְּלַמֵּד
 מִחֲמַשָּׁה עָשָׂר צְנִיסָן לְחִיצוֹן צִסְפָּה כְּמֵלֶכֶה]: צִיִּשְׂרָאֵל. לְרִצּוֹת אֶת הַגֵּרִים:
 (מג) כִּי צִסְפֹּת הוֹשַׁבְתִּי. עֲנִי כְבוֹד:

משנה

מסכת ראש השנה

פרק ג

[ב] כל השופרות כשרין חוץ משל פרה, מפני שהוא קרו. אמר רבי יוסי, והלא כל השופרות נקראו קרו, שנאמר (יהושע ו), במשד בקרו היובל:

מסכת יומא

פרק ח

[א] יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה. והמלך והמלכה ירחצו את פניהם. והחיה תנעול את הסנדל, דברי רבי אליעזר, וחכמים אוסרין:

[ט] האומר, אהטא ואשוב, אהטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אהטא ויום הכפורים מכפר, אין יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו.

מִסְכַּת סֵפֶה

פֶּרֶק א

[א] סֵפֶה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשֵּׁיר. וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, וְשִׁחְמָתָה מְרַבָּה מִצְלָתָה, פְּסוּלָה. סֵפֶה יִשְׁנָה, בֵּית שְׂמַאי פּוֹסְלִין, וּבֵית הַלֵּל מְכַשֵּׁירִין. וְאִיזוֹ הִיא סֵפֶה יִשְׁנָה, כָּל שֶׁעֲשָׂאָה קָדָם לְחַג שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֲבָל אִם עֲשָׂאָה לְשֵׁם חַג, אֶפְלוּ מִתְחִלַּת הַשָּׁנָה, כְּשָׂרָה :

פֶּרֶק ג

[ד] רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁה הֲדָסִים וְשִׁתֵּי עֲרָבוֹת לוֹלֵב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד, אֶפְלוּ שְׁנַיִם קְטוּמִים וְאֶחָד אִינוֹ קְטוּם. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אֶפְלוּ שְׁלֹשָׁתוֹן קְטוּמִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כְּשֵׁם שְׁלוֹלֵב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד, כִּדְ הֲדָס אֶחָד וְעֲרָבָה אֶחָת :

[יב] בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה לוֹלֵב נָטַל בְּמִקְדָּשׁ שְׁבַעָה, וּבַמְדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבּוֹן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שְׂיֵהָא לוֹלֵב נָטַל בְּמִדִּינָה שְׁבַעָה, זָכַר לְמִקְדָּשׁ. וְשִׂיְהָא יוֹם הֶנָּף כּוּלוֹ אֶסּוּר :

מִחְזוֹר

תְּקִיעַת הַשּׁוֹפָר

(אין אומרים בשבת)

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מְלֶכֶד הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ לְשִׂמּוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר.
בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מְלֶכֶד הָעוֹלָם, שֶׁהִחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לְזֶמַן הַזֶּה.

תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁהִתְקִיעוֹת
וְהַקּוֹלוֹת, הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר שְׂאָנוּ תּוֹקְעִים, יַעֲלוּ לְפָנֶי
כִּסֵּא כְבוֹדְךָ, וַיִּמְלִיצוּ טוֹב בְּעַדָּנוּ, לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה, בְּעַל הַרְחָמִים.

תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁהִתְקִיעוֹת
וְהַקּוֹלוֹת, הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר שְׂאָנוּ תּוֹקְעִים, יַעֲלוּ לְפָנֶי
כִּסֵּא כְבוֹדְךָ, וַיִּמְלִיצוּ טוֹב בְּעַדָּנוּ, לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה, בְּעַל הַרְחָמִים.

תְּקִיעַת תְּרוּעַת תְּקִיעַת

תְּקִיעַת תְּרוּעַת תְּקִיעַת

תְּקִיעַת תְּרוּעַת תְּקִיעַת גְּדוּלָה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּקִיעוֹת
וְהַקּוֹלוֹת, הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר שְׁאֵנוּ תּוֹקְעִים, יַעֲלוּ לְפָנֶיךָ
כְּסֵא כְבוֹדְךָ, וְיִמְלִיצוּ טוֹב בְּעַדָּנוּ, לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה, בָּעַל הַרְחָמִים.

רש"י (with English)

וּיְקָרָא כִּיג : כִּיִּד

A remembrance of shofar blowing	(כד) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה.
A mentioning of verses of 'remembrance'	זְכוֹרֹן פְּסוּקֵי זְכוֹנוֹת
and verses of shofrot	וּפְסוּקֵי שׁוֹפְרוֹת

A remembrance of shofar blowing	(כד) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה.
to remember for yourselves	לְזַכֵּר לָכֶם
the binding of Yitzchak	עֲקֵדַת יִצְחָק
where a ram was offered instead (of Yitzchak)	שְׁקָרֵב תַּחֲתָיו חֵיל

וַיִּקְרָא כִּיג : כִּיִּד

A remembrance of shofar blowing	(כד) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה.
A mentioning of verses of 'remembrance'	זְכוֹרֹן פְּסוּקֵי זְכוֹרֹנוֹת
and verses of shofrot	וּפְסוּקֵי שׁוֹפְרוֹת

A remembrance of shofar blowing	(כד) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה.
to remember for yourselves	לְזָכַר לָכֶם
the binding of Yitzchak	עֲקֵדַת יִצְחָק
where a ram was offered instead (of Yitzchak)	שֶׁקָּרַב תַּחֲתָיו אֵיל

וַיִּקְרָא כִּיג : כִּיז

But	(כז) אַדְּ.
All instances of the words 'but' and 'only'	כָּל חֵפֶיז וְרִקִּיז
in the Torah	שְׁצִתוֹרָה
imply exclusion,	מְטוֹטִיז יֵז,
it atones for those who repent	מְכַפֵּר הוּא לְשָׂצִים
but it does not atone	וְחֵינוּ מְכַפֵּר
for those who do not repent.	לְשֵׁחֵינָם שְׂצִים

וַיִּקְרָא כִּיג : כִּיז

But	(כז) אַדְּ.
All instances of the words 'but' and 'only'	כָּל אֶפְיוֹ וְרָקִיו
in the Torah	שְׁבַתוֹרָה
imply exclusion,	מֵעוֹטִין הוּ,
it atones for those who repent	מְכַפֵּר הוּא לְשֹׁבִים
but it does not atone	וְאֵינוֹ מְכַפֵּר
for those who do not repent.	לְשֹׁאֵינָם שֹׁבִים

וַיִּקְרָא כִּיג : מ'י

The fruit of a beautiful tree	(מ) פְּרֵי עֵץ הָדָר.
A tree where the taste of its wood	עֵץ שֶׁטַעַם עֵלּוֹ
and fruit are the same.	וּפְרִיו שָׁוה

Beautiful	הָדָר.
(The fruits of a tree) that dwells on its tree	הַדָּר צֶחֳלָנוֹ
from one year to the next	מִשָּׁנָה לְשָׁנָה,
and this is the etrog	וְזֶהוּ הָאֶתְרוֹג

וַיִּקְרָא כִּיג: מ'

The fruit of a beautiful tree	(מ) פְּרֵי עֵץ הַדֶּר.
A tree where the taste of its wood	עֵץ שֶׁטַעַם עֵצוֹ
and fruit are the same.	וּפְרֵיו שְׁוֶה

Beautiful	הַדֶּר.
(The fruits of a tree) that dwells on its tree	הַדֶּר בְּאֵילָנוֹ
from one year to the next	מִשָּׁנָה לְשָׁנָה,
and this is the etrog	וְזֶהוּ אֶתְרוֹג

וַיִּקְרָא כִּי־ג : מִיִּג

<p>Because I sat (Bnei Yisrael) in sukkot.</p>	<p>(מג) פִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשִׁבְתִּי.</p>
<p>Clouds of glory</p>	<p>עֲנַיִי כְבוֹד</p>

וַיִּקְרָא כִּי־ג: מִיִּג

<p>Because I sat (Bnei Yisrael) in sukkot.</p>	<p>(מג) פִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי.</p>
<p>Clouds of glory</p>	<p>עֲנַנֵי כְבוֹד</p>